

Комп'ютерні технології в сільських бібліотеках - філіалах Чорнобаївської ЦБС

(3 досвіду роботи)

Черкаси - 2015

Комп'ютерні технології в сільських бібліотеках-філіалах Чорнобаївської ЦБС (з досвіду роботи) / КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»; уклад. В. М. Олійник, опрацювала І.В. Терещенко.— Черкаси, 2015.— 16с.

Матеріали підготувала:	В.М.Олійник, завідувачка методичного відділу Чорнобаївської ЦРБ
Опрацювала:	І.В.Терещенко провідний бібліотекар ОУНБ імені Тараса Шевченка
Редактор:	В.К. Величко
Відповідальна за випуск:	К.Л. Капкаєва
Комп'ютерний набір:	С. М. Поліщук .

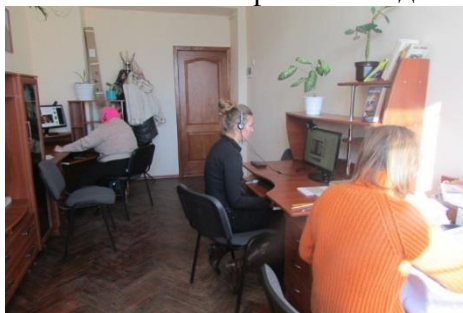
Підписано до друку 02.10.2015. Тир.35. Ксерокс ОУНБ ім. Тараса Шевченка.

Комп'ютерні технології стрімко ввірвалися в усі сфери нашого життя, стали такою ж реальністю, як телефонний зв'язок чи перегляд телепередач. І наявністю комп'ютерів та Інтернету в сільській бібліотеці на Чорнобаївщині сьогодні нікого не здивуєш. Вже стали звичними безкоштовний Інтернет та можливість блискавичного отримання необхідної інформації.

Бібліотеки Чорнобаївського району підтвердили статус провідного соціального закладу для місцевої громади завдяки постійному пошуку і впровадженню інноваційних форм і методів роботи. Заклади визначають пріоритети своєї діяльності відповідно до змін та потреб місцевої громади, надають інформаційні послуги, враховуючи потреби сьогодення, стають справжніми соціально – інформаційними центрами.

Свій перший досвід комп'ютеризації сільські книгозбірні Чорнобаївщини отримали у 2009 році, відколи 7 філій здобули перемогу у конкурсі проектів програми «Бібліоміст» та створили перші пункти безкоштовного доступу до Інтернет-ресурсів. Відтоді значно активізувалась співпраця сільських бібліотек з громадою та місцевою владою. Районною радою затверджено програму комп'ютеризації та інтернетизації публічних бібліотек Чорнобаївського району на період 2012 - 2014рр., проведено ряд засідань робочих груп керівників та бібліотечних працівників. Результатом стала комп'ютеризація ще 10 - ти СБФ. За кошти сільських рад та спонсорів придбано 26 комп'ютерів, 36 одиниць копіювально-множильної техніки, 3 мультимедійні центри, 7 цифрових фотоапаратів. Значним досягненням бібліотек мережі є перемога у 5 раунді конкурсу програми «Бібліоміст», завдяки якому в 2013 році ще у 9-ти філіях створено сучасні Інтернет-центри на 3-4 робочі станції.

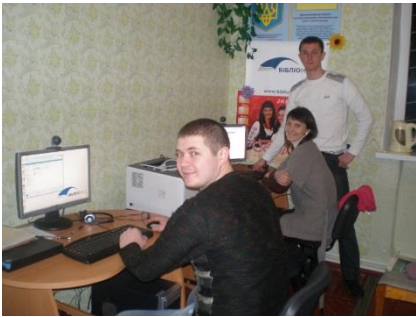
З появою Інтернету сільські бібліотеки стали фактично єдиними закладами соціокультурної сфери, де забезпечено конституційне право людини на вільний доступ до інформації. Тут розміщені комп'ютери з Інтернетом, також діє зона Wi-Fi.

Отже, станом на 01.07.2015 року 26 сільських бібліотек (60%) Чорнобаївщини комп'ютеризовані. Надають безкоштовний доступ до Інтернету 22 філії (51% СБФ), по району діє 10 сільських Інтернет-центрів та 12 пунктів доступу до Інтернет-мережі. До послуг користувачів - 60 комп'ютерів. Відвідування Інтернет центрів у сільських бібліотеках становить: 17063 (2013 р), 22 633 (2014 р), 10696 (1 півріччя 2015р).

Паралельно з впровадженням ряду інноваційних послуг комп'ютеризація книгозбірень значно посприяла підняттю іміджу, росту значимості їх в очах громадськості. За допомогою місцевої влади в бібліотеках зроблено ремонти, придбано необхідні меблі, підключено опалення або потужні електрообігрівачі. Тож бібліотеки стали затишними закладами, що користуються попитом, інформаційними та дозвіллевими центрами сільських громад, а також підняли на якісно новий рівень інформаційне обслуговування.

Користувачами Інтернет-центрів є представники найрізноманітніших верств населення – учні, студенти, службовці (вчителі, підприємці, медичні працівники), безробітні, пенсіонери, переселенці.

З кожним користувачем бібліотекарі проводять попередню консультацію, знайомлять з правилами користування Інтернет-центром, виявляють рівень його комп'ютерної грамотності.

Окрема робота проводиться із представниками соціально незахищених верств населення, яка орієнтована на виконання запитів, пов'язаних з вирішенням проблем: розрахунку пенсій та субсидій, захисту прав споживачів та ін.

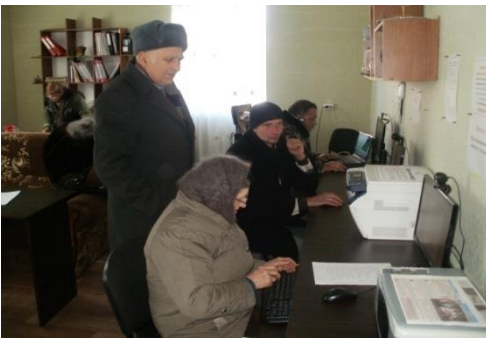
Активними користувачами Інтернет-центрів стали внутрішньо переселені особи. Найбільш затребуваними ними послугами є: сканування документів та відправка їх електронною поштою, спілкування в соціальних мережах та через Skype, пошук близьких, отримання корисної інформації - розклад руху транспорту та придбання квитків, адреси пунктів надання гуманітарної допомоги, оренда житла.

Сільські бібліотекарі активно використовують комп'ютерні технології для обслуговування людей з обмеженими фізичними можливостями. З цією категорією проводяться індивідуальні навчання з опанування комп'ютерної грамотності, консультації з користування виданнями в електронних версіях.

Окремою категорією, яка потребує особливої уваги, є пенсіонери, користувачі літнього віку, для яких електронні ресурси становлять значну складність, але досить потрібні для активної життєвої діяльності. Так, наприклад, у Придніпровській СБФ проводиться спільна робота з відділенням соціально-побутової адаптації людей похилого віку Чорнобаївського територіального центру. В Інтернет-центрі для ветеранів проводиться навчання комп'ютерній грамоті. Учні школи користуються послугами Інтернету для виконання домашніх завдань (доповіді, реферети). Читач Качан О. В. цікавиться моделями літальних апаратів, а потім виготовляє їх і залюбки дарує дітям. А господарки Іванець Л.М. та Захарченко

Т.В. виписують через Інтернет насіння овочевих культур та квітів. Художній керівник Приймак С.А. завантажує пісні для подальшого вивчення у своєму колективі, Жицький Д.М. цікавиться різними фокусами і демонструє їх у бібліотеці, також він є активним помічником бібліотекаря в цілеспрямованому використанні Інтернету.

Підлітки люблять переглядати спортивні відео для подальшого використання вправ удома.

Досить актуальними останнім часом стали запити читачів-ветеранів з питань оформлення субсидій.

Тож завдяки безкоштовному доступу до Інтернету, розширився перелік послуг сільських бібліотек, в них постійно людно. Біб-

ліотекарі ведуть індивідуальні та групові навчання з користування електронними сервісами, надають консультації по роботі з комп'ютером та навігації в Інтернеті, допомагають в пошуку інформації. Для користувачів, які вперше сіли за комп'ютер, проводяться тренінги з комп'ютерної грамотності. Бібліотекар допомагає освоїти основні ази - створити електронну адресу, навчитися вільно орієнтуватися у потоці інформації. Відвідувачі успішно користуються набутими знаннями.

Часто жителі звертаються за допомогою, як зареєструватися в соцмережах, створити свою сторінку та знаходити знайомих для спілкування.

Так, Малобурімська СБФ провела навчання: «Як зареєструватися і користуватись Приват 24», «Як знайти товари в інтернет-магазинах».

Великобурімською СБФ у 2015 р проведено 5 навчань з основ комп'ютерної грамоти.

Бібліотеками проводиться робота по впровадженню нової послуги електронного урядування, яка дає можливість отримувати доступ до законодавчої, нормативно-правової та соціально-значущої інформації.

У Лукашівській, Тимченківській, Лихолітській, Крутьківській Хрестителівській, Іркліївській, Красенівській СБФ створені пункти

доступу громадян до офіційної інформації (ПДГ), Єдиного порталу державних електронних послуг, інформаційно-правової системи «Ліга: закон», бази даних «Нормативні акти Черкаської обласної ради», розширеної інформації щодо громадських організацій, партій, релігійних конфесій, тощо.

Проводяться PR-заходи щодо популяризації е-послуг бібліотеки, готуються веб-списки «Електронне урядування: нові послуги бібліотеки» (Лукашівська СБФ), «Е-послуги бібліотеки» (Великоканівецька СБФ), проводяться віртуальні екскурси «Знайомтесь: сайт Верховної Ради України» (Тимченківська СБФ), «Сайт пенсійного фонду України» (Лихолітська, Крутьківська СБФ).

Впровадження новітніх інформаційних технологій у роботу бібліотеки значно посприяло розширенню спектру бібліотечних послуг – це і пошук рефератів, курсових робіт про застосування новітніх технологій у медицині, пошук текстів улюблених пісень, матеріалів для сценаріїв та ін. З метою кращого задоволення потреб користувачів бібліотеки готують рекомендаційні списки сайтів: «Обери собі професію» (Новоукраїнська СБФ), «Лабіринтами права» (Кліщинська СБФ), «Сім чудес України» (Москаленківська СБФ). У бібліотеках користуються популярністю вебліографічні покажчики ЦРБ, які полегшують пошук у мережі та доповнюють отриману в бібліотеці інформацію, а саме: «На допомогу вступнику: Інтернет-ресурси», «Онлайн-країна для дітей, підлітків та їх батьків», «Цікаві сайти для творчості», «Вишивка – невмирущий оберіг» (веб-путівник на допомогу рукодільницям).

Досить великою популярністю у старшокласників та їх батьків користується онлайн-послуга реєстрації на ЗНО. Бібліотекарі знайомлять з алгоритмом реєстрації, календарними планами тестів, допомагають в електронному режимі переглянути та завантажити завдання попередніх років, надають допомогу у надсиланні електронної заяви для вступу у ВНЗ через Єдину державну базу з питань освіти.

Послугами Інтернету користуються вчителі, для яких бібліотекарі підбирають матеріали для проведення відкритих уроків та масових заходів.

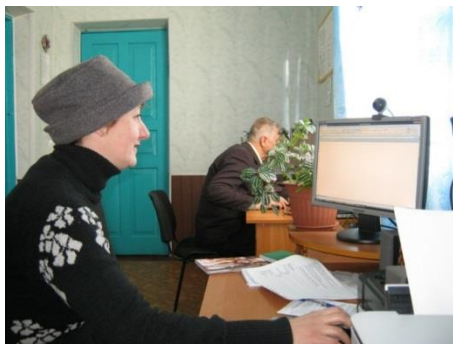
Вже буденною та звичною стала послуга електронного листування. Підприємці, спеціалісти села та й пересічні мешканці користуються електронною поштою для службових та власних потреб.

Використовуючи е-послуги, відвідувачі бібліотеки через Інтернет замовляють квитки, одержують банківські послуги (поповнення рахунку на телефон, пересилка коштів на інші рахунки, оплата комунальних послуг), бронюють місця в санаторіях та базах відпочинку, отримують онлайн-консультації з оформлення спадщини та субсидій, питань пенсійного законодавства, соціального захисту, трудової міграції. Працівники сільського господарства, фермери часто цікавляться сайтами з продажу запчастин та різних сільськогосподарських механізмів, купують добрива, посівні матеріали.

Жінки часто користуються сайтами з прикладного мистецтва, звертаються за рецептами до Інтернет-сервісів. У Красенівській СБФ через Інтернет-магазин «Вишиваночка» замовляли вишиті сорочки, рушники. Жінки, які завжди у пошуку нових схем для вишивання та в'язання, часто переглядають роботи інших майстринь і суттєво розширюють своє уміння. Ветеран - чорнобильець Карпенко В.В. за допомогою Інтернету зміг відстояти свої права у суді стосовно виплат коштів для чорнобильців. Коляда Н.Д мала змогу вирішити проблему зі своїм здоров'ям, а саме знайшла клініку, в якій профільні лікарі згодилась її оперувати.

Для молоді актуальними є новітні музичні хіти, фільми, а також численні чати, які дають можливість спілкування з друзями.

Студенти використовують Інтернет для дистанційного навчання, пошуку курсових, рефератів, вони беруть участь у різноманітних конкурсах, вікторинах.

Бібліотеки безкоштовно надають жителям села послуги: ксерокопіювання, сканування документів, фотографій.

Досить популярною для сільських мешканців є послуга відеоспілкування за допомогою комунікаційної системи «Skype». Користувачі спілкуються з рідними, які проживають на території України, Росії, Білорусії, арабської країни Катар, Польщі, Італії, Китаю, Канади, Португалії. За останні роки мали місце випадки, коли

бібліотекарі проводили пошукову роботу через соцмережі і допомагали односельчанам зв'язатися з рідними, близькими, друзями. Так, бібліотекар Хрестителівської СБФ допомогла односельцю знайти дітей, які проживають в Росії, і на протязі багатьох років не мали можливості поспілкуватися. У перший рік підключення

до Інтернету в Лихолітській СБФ було зареєстровано 36 активних користувачів програми «Skype», відеоспілкування стало наскільки популярною послугою, що в подальшому спонукало користувачів до придбання комп'ютерів та підключення Інтернету вдома.

До бібліотекарів звертаються односельчани з питань пошуку роботи. Мельниківською СБФ проведено тренінг «Знайди роботу в бібліотеці», на якому користувачі ознайомились із пошуковими сайтами з працевлаштування, правилами та рекомендаціями написання резюме, ефективного спілкування з роботодавцем. Також новим для односельчан стала можливість відправлення анкет електронним способом.

З впровадженням комп'ютерних технологій у роботі сільських бібліотек урізноманітнилися та модернізувались форми, напрямки їх діяльності. Загальносільські та великі масові заходи проводяться з використанням нових форм візуалізації – мультимедійний супровід відеопрезентацій, віртуальних подорожей, слайд-переглядів.

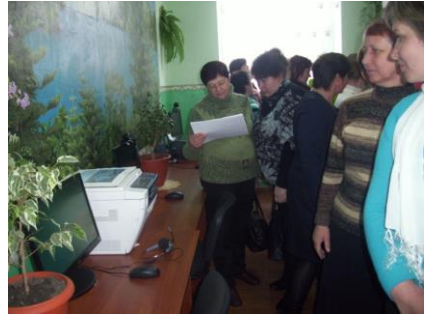

Залученню нових читачів різних категорій сприяють екскурсії до бібліотек та Інтернет-центрів, що супроводжуються бесідами про інформаційні ресурси та Інтернет-послуги; уроки Інтернет-грамоти «Твій друг – комп'ютер» (Тарасівська СБФ), «Знайомство з Інтернет-сервісами» (Хрестителівська СБФ), «Відкриваємо світ Інтернету», «Мережа, яка об'єднала світ» (Москаленківська СБФ); інформаційні години «Основи комп'ютерної грамотності» (Вереміївська СБФ); віртуальний екскурс сайтами ВНЗ України «Інтернет для абітурієнтів» та сімейні посиденьки «Разом з родиною в Інтернеті» (Тимченківська СБФ); пізнавальна година «Де в комп'ютера очі?»; година знайомства «Що таке Інтернет» (Мельниківська СБФ), година інформації «Я і Інтернет» (Красенівська СБФ); інтернет-хвилинки «Подорож країною Інтернет» (Крутьківська СБФ); віртуальна мандрівка «Чарівний маг Інтернет» (Великоканівецька СБФ). Лукашівською СБФ проведено такі заходи: «Подорож мережею Інтернет», годину профорієнтації «Вибір професії за допомогою Інтернету», Інтернет-огляд «Корисні поради домогосподаркам», урок знань «Банк рефератів допомагає», урок знайомств «Давайте поспілкуємось» (спілкування в Інтернеті, чаті, ел. пошті, форумі).

В рамках літнього читання «Яке ж воно класне - читання поза класне» бібліотекарями проведено ряд заходів із використанням Інтернет-технологій: бесіда «Читання в новому форматі» (Васютинська СБФ), віртуальна гра-подорож «На щасливе дитинство ми маємо право» (Малобурімська СБФ) та ін.

Бібліотекарі активно використовують Інтернет-ресурси для планування роботи, покращення обслуговування читачів, підвищення рівня самоосвіти, вивчають та впроваджують у практику досвід колег України та зарубіжжя.

Щорічно на базі сільських бібліотек-філіалів проводяться семінари-практикуми, години професійного спілкування «Новий погляд на нову сільську бібліотеку» (Лящівська СБФ), майстер-класи, обмін досвідом надання інноваційних Інтернет-послуг (Великобурімська, Вереміївська, Лукашівська, Ревбинська СБФ), інформ-хвилини «Впроваджуємо досвід колег» (інформація з обласних курсів підвищення кваліфікації бібліотекарів СБФ) та ін.

Сільські бібліотекарі відображають свою діяльність на блогах, а також використовують соціальні мережі Facebook, Odnoklassniki, Vkontakte для підтримання неформального зв'язку з відвідувачами і спілкування з ними в інтерактивному режимі.

Використовуючи інформаційні технології, бібліотеки проводять активну пошукову роботу зі збору, популяризації матеріалів про історію рідного краю, видатних земляків. Для широкого кола користувачів Інтернету створено веб-список сайтів «Чорнобаївщина віртуальна», перегляд сайту «Мистецька Вереміївка», бібліотечні блоги. Великобурімською бібліотекою спільно з сільськими установами та громадськістю готується святкування 1000-ліття рідного села. Буде проведено мультимедійну історичну мандрівку «Велика Бурімка: минуле і сьогодення».

Лукашівська бібліотекарка за допомогою фотоапарата фіксує всі події села і таким чином накопичує інформацію на електронних носіях. Всі бажаючі мають змогу ознайомитися із слайд-презентаціями «Мій рідний край», «Мое село і люди», «Бібліотека і люди похилого віку».

Бібліотеки також зробили посильний внесок у написання книги Приліпко М. В. «Чорнобаївщина. Нариси історії населених пунктів». До даного видання увійшла інформація, що містилась на CD дисках, фото - та Інтернет-матеріали.

Досить вагомим інструментом для підняття іміджу бібліотечної діяльності стало проведення звітів перед громадою у вигляді

мультимедійних презентацій. Присутнім представляються фото та відеоматеріали проведеної бібліотекою роботи, де видно результати співпраці бібліотек із керівними, освітніми установами та громадськими організаціями села.

Бібліотеками проводиться адвокаційна діяльність щодо впровадження інформаційних технологій, створюються робочі групи з вирішення проблем підключення та своєчасної оплати Інтернету (Лукашівська, Тарасівська СБФ), придбання ноутбука та підключення до Інтернету Кліщинської та Новожиттівської СБФ .

Отже, впровадження в діяльність сільських бібліотек Чорнобаївщини інформаційних технологій, нових, цікавих, сучасних форм та напрямків роботи значно підвищило авторитет та затребуваність закладів громадою, що позначилось на зростанні кількості відвідувань.

Видавець: КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка» ЧОР

18000 м. Черкаси вул. Байди-Вишневецького, Електронна адреса:
ounb@library.ck.ua Науково-методичний віділ: metod@library.ck.ua